

ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਕਾਰਨ ਮਲਬੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬੇ 100 ਲੋਕ, 24 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੇਰਲ ਦੇ ਵਾਇਨਾਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪਿਨਰਾਈ ਵਿਜਯਨ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਫ਼ਤ ਫੰਡ ਤੋਂ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਰਲ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਾਇਨਾਡ ਵਿਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਤੜਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਾਰਨ 3 ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ 24 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਲਬੇ ਹੇਠਾਂ 100 ਲੋਕ ਦੱਬੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਚ 'ਐਕਸ' 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਇਨਾਡ ਵਿਚ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਲਦੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਬਚਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਕੇਰਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਵਿਜਯਨ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਪੈਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੂਨੀਅਰ ਮਹਿਲਾ ਕੋਚ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੇਮਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 17 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਪਾਂਸੂ ਬੰਸਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਰਾਹੁਲ ਗਰਗ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੰਸਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 354, 354 ਏ, 354 ਬੀ, 506 ਅਤੇ 509 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਧਾਰਾ-376 (ਬਲਾਤਕਾਰ) ਜੋੜ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਇਕ ਜੂਨੀਅਰ ਐਥਲੈਟਿਕ ਕੋਚ ਵਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਕਪਤਾਨ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ-26 ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਦੀਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਚ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 1 ਜੁਲਾਈ 2022 ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ।

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਚੱਲਿਆ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ, 13 ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੇ ਬੈਸਮੈਂਟ ਸੀਲ

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਓਲਡ ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਗਰ ਦੇ ਇਕ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਬੈਸਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 5 ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡੀ. ਸੀ. ਪੀ. ਐੱਮ. ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ 5 ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦੀ ਵੀ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 7 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਡੀ. ਸੀ. ਪੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬੈਸਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਥਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਡਰਾਈਵਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਗੇਟ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਐੱਮ. ਸੀ. ਡੀ. ਨੇ ਓਲਡ ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਸਾਰੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤੀ ਵਰਤਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਐੱਮ. ਸੀ. ਡੀ.) ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰੋਲ ਬਾਗ ਦੇ 13 ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੇ ਬੈਸਮੈਂਟ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੈਸਮੈਂਟ 'ਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ, ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਦਲਾਲੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਰੈੱਟ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਰੈੱਟ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕੋਡ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ ਆਪਣੀ ਉੱਚ ਮੌਤ ਦਰ ਅਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਫੈਲਣ ਕਾਰਨ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਲਾਂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਮਗਿੱਦੜਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕੋਪਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਦੇ ਮੱਲਪੁਰਮ 'ਚ ਆਇਆ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲਾ ਫਲਾਂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਮਗਿੱਦੜਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵੀ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਕ ਸੰਕਰਮਿਤ ਜੰਗਲੀ ਆਲੂਬੁਥਾਰਾ ਫਲ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਫਲਾਂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਮਗਿੱਦੜ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪੇਟਰੋਪਸ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭੰਡਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਮਗਿੱਦੜਾਂ ਤੋਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ

ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਚੱਕਰਧਰਪੁਰ ਚ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਲੀਹੋਂ ਲੱਥੀ, ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ

ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਚੱਕਰਧਰਪੁਰ 'ਚ ਵੱਡਾ ਰੇਲ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਵੜਾ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਵੜਾ ਮੇਲ ਲੀਹੋਂ ਲੱਥ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਟਰੇਨ ਦੀਆਂ 3 ਬੋਗੀਆਂ ਪਲਟ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਦਰਜਨਾਂ ਯਾਤਰੀ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 18 ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਮੌਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪੁਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜਲੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਚੱਕਰਧਰਪੁਰ ਰੇਲਵੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡੀਸੀਐੱਮ ਆਦਿਤਿਆ ਕੁਮਾਰ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਚੱਕਰਧਰਪੁਰ ਰੇਲਵੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਚੱਕਰਧਰਪੁਰ ਰੇਲਵੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਐਂਬੂਲੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੋਆ 'ਚ ਸਮੁੰਦਰ ਕੋਲ ਕਿਸ਼ਤੀ ਪਲਟੀ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 13 ਮਛੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ

ਗੋਆ 'ਚ ਕੋਲਵਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਟ ਨੇੜੇ ਸੇਮਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਕਿਸ਼ਤੀ ਪਲਟ ਗਈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 13 ਮਛੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਬਚਾਅ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੈਰੀਨ ਲਾਈਫਸੇਵਰਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇੱਥੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 13 ਮਛੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਕੋਲਵਾ ਤੱਟ ਤੋਂ 70 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਵੇਰੇ 10:15 ਵਜੇ ਪਲਟ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 25 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਇਹ ਮਛੇਰੇ ਤੂਫਾਨੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ ਸਨ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਛੇਰਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੈਰੀਨ ਦੇ ਅੱਠ ਲਾਈਫਗਾਰਡ ਸਰਫ ਬੋਰਡ, ਦੋ ਜੈੱਟ ਸਕੀ ਅਤੇ ਇਕ ਬਚਾਅ ਟਿਊਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਮਛੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਬਚਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਜੈੱਟ ਸਕੀ ਆਪਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨੌਕ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਨੇੜੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ 13 ਮਛੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਿਨਾਰੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੋਟੀ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੰਦਰ

ਨਾਥਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਨਾਥਜੀ ਮੰਦਿਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਮੁੱਖ ਮੂਰਤੀ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੇਵਾੜ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੁਆਰਾ ਗੋਵਰਧਨ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਦਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੇਵਤਾ ਜਾਂ ਗਦਾਧਰ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਕਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਮਿਤ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੂਰਤੀ ਗੋਵਰਧਨ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ, ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰੱਥ ਇੱਥੇ ਜਾਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਨਾਥਦੁਆਰੇ ਵਿਖੇ ਮੇਵਾੜ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਣਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੈਸ਼ਨਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਤੀਰਥ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹੋਲੀ, ਦੀਵਾਲੀ ਅਤੇ ਜਨਮ ਅਸ਼ਟਮੀ ਵਰਗੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ।

ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ 'ਦੱਖਣੀ ਦਵਾਰਕਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਜਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਮੰਦਿਰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੈਸ਼ਨਵ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਮੰਦਿਰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ, 16 ਗੋਪੁਰਮ (ਟਾਵਰ ਗੇਟਵੇ), 7 ਪ੍ਰਕਰਮ (ਬਾਹਰੀ ਵਿਹੜਾ), 24 ਅਸਥਾਨ, ਸੱਤ ਮੰਡਪਮ (ਹਾਲ) ਅਤੇ ਨੌਂ ਪਵਿੱਤਰ ਤੀਰਥਮ (ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਟੈਂਕ) ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੰਦਰ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜਮੰਨਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 156 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਹਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਜਲਘਰ ਹਨ। ਹਰੀਦਰ ਨਦੀ, ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਦਿਰ ਤਿੰਨ ਸਲਾਨਾ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਥ ਤਿਉਹਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਗੁਨੀ (ਜੂਨ-ਜੁਲਾਈ) ਦੇ ਤਾਮਿਲ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੌਰਾਨ ਭਾਰੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ 'ਦੱਖਣੀ ਦਵਾਰਕਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਜਗੋਪਾਲਸਵਾਮੀ ਮੰਦਿਰ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੈਸ਼ਨਵ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਮੰਦਿਰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ, 16 ਗੋਪੁਰਮ (ਟਾਵਰ ਗੇਟਵੇ), 7 ਪ੍ਰਕਰਮ (ਬਾਹਰੀ ਵਿਹੜਾ), 24 ਅਸਥਾਨ, ਸੱਤ ਮੰਡਪਮ (ਹਾਲ) ਅਤੇ ਨੌਂ ਪਵਿੱਤਰ ਤੀਰਥਮ (ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਟੈਂਕ) ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੰਦਰ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜਮੰਨਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 156 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਹਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਜਲਘਰ ਹਨ। ਹਰੀਦਰ ਨਦੀ, ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਦਿਰ ਤਿੰਨ ਸਲਾਨਾ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਥ ਤਿਉਹਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਗੁਨੀ (ਜੂਨ-ਜੁਲਾਈ) ਦੇ ਤਾਮਿਲ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੌਰਾਨ ਭਾਰੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੇਸ਼ੋ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਥਿਤ, ਸ਼ਾਮਲਾਜੀ ਮੰਦਿਰ ਸਾਕਸ਼ੀ ਗੋਪਾਲ ਜਾਂ ਗਦਾਧਰ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ। ਮੰਦਿਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੁਝ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਗੁੰਬਦਦਾਰ ਛੱਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਗੋਲਾ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਭਗਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਸਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਕਾਲੇ ਅਵਤਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੋਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੰਦਿਰ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਵਾਸੁਦੇਵ, ਗਦਾਧਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗਾਂ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੂਜਣ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚਿੱਟੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦਾ ਬਣਿਆ, ਇਹ ਮੰਦਰ 320 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸੁੰਦਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ 16-17 ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਅੰਬਾਲਾਪੁੜਾ ਮੰਦਿਰ ਆਪਣੀ ਮੂਰਤੀ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰੂਵਾਯੂਰ ਮੰਦਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ 1789 ਵਿੱਚ ਟੀਪੂ ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਛਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤਾ ਉਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਬਾਲ ਰੂਪ) ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਾਲਪਯਾਸਮ (ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਮਿੱਠਾ ਦਲੀਆ) ਨੂੰ ਅਜਮਾਉਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਕਹਾਣੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਾਬਾਲਾਪੁੜਾ ਮੰਦਿਰ ਉਤਸਵ (ਜੁਲਾਈ), ਅਤੇ ਆਰਾਤੁ ਤਿਉਹਾਰ (ਮਾਰਚ-ਅਪ੍ਰੈਲ) ਮੰਦਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤਿਉਹਾਰ ਹਨ। ਹਰ 12 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਵੇਲਾਂ (ਜਾਦੂਗਰਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਲੀਪਾਨਾ (ਭਗਤੀ ਮੰਦਰ ਕਲਾ ਦਾ ਰੂਪ) ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਕਵੀ ਕੰਚਨ ਨੰਬਿਆਰ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗ ਕਲਾ ਰੂਪ ਓਟੋਂਤੁੱਲਾਲ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਮੰਦਿਰ ਆਪਣੀ ਰਵਾਇਤੀ ਕੋਰਲ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਲਈ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੰਪੀ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੰਦਿਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਯੂਨੈਸਕੋ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਰਾਸਤ ਸਾਈਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤਾ ਭਗਵਾਨ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਬਾਲ ਰੂਪ) ਹੈ। 1513 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਵਿਜੇਨਗਰ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਉਦਯਾਗਿਰੀ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤਾ, ਭਗਵਾਨ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੂਰਤੀ, ਚੋਨਈ ਦੇ ਰਾਜ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹੰਪੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬੁਰਜ ਦੀਆਂ ਕੰਪਾਂ ਹਨ।

ਤਿਰੁਵਲਲੀਕੋਨੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ ਸਵਾਮੀ ਮੰਦਿਰ 108 ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕਮਾਤਰ ਦਿਵਿਆ ਦੇਸ਼ਮ ਹੈ ਜੋ ਚੋਨਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਾ ਨਿਵਾਸ। ਇਹ ਮੰਦਰ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੇ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 'ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ' ਵਜੋਂ ਪੂਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਵਿੱਚ ਅਰਜੁਨ ਦੇ ਸਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮੰਦਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਦਿਵਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਤਮਿਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ। ਇਹ ਮੰਦਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੋਲ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦੁਆਰਾ 8ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅੱਗੋਂ, ਇਸਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਚੋਲਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਜੇਨਗਰ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ, ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਝੁਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ।

ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ, ਜਗਨਨਾਥ ਮੰਦਿਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਜਗਨਨਾਥ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਭਰਾ, ਭਗਵਾਨ ਬਲਦੇਵ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਭੈਣ, ਦੇਵੀ ਸੁਭਦਰਾ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1969 ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਮੰਦਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ - 1996-2000, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਗਨਨਾਥ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਹੋਏ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਜਾਂ ਰਤਨਾ ਬੇਦੀ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੰਦਰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਇਕ ਹਨੁਮਾਨ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਰਥ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ, ਇਸ ਮੰਦਰ ਦਾ ਕਾਰਣ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਥੀਆਂ 'ਤੇ ਜਗਨਨਾਥ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਬਲਦੇਵ ਅਤੇ ਭੈਣ ਸੁਭਦਰਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਝਲਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲੂਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਜਥਾ ਸਵੇਰੇ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਲੱਖਣ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਵਿਲੱਖਣ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਔਟਰੀ, ਵੇਣੂਗੋਪਾਲਾ ਸਵਾਮੀ ਮੰਦਿਰ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਹੋਯਸਾਲਾ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਇਹ 12ਵੀਂ ਸਦੀ ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮੰਦਰ ਕੰਨੋਬੜੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਆਰਾਐਸ ਡੈਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਡੁੱਬ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋ ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਜਾ ਵਡਿਆਰ ਚੌਥੇ ਨੇ ਕੰਨੋਬੜੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋਸਾ ਕੰਨੋਬੜੀ (ਨਵੀਂ ਕੰਨੋਬੜੀ) ਰੱਖਿਆ। ਸਾਲ 1930 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲਾਸਵਾਮੀ, ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇੱਕ ਗਊ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਕੇਆਰਾਐਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਆਪਣੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਰੱਥਾ (124.80 ਫੁੱਟ) 'ਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੈਕਵਾਟਰ ਇਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰੀ ਕੰਪਾਂ ਨੂੰ ਫੂਹਦੇ ਹਨ, ਲਗਭਗ 9 ਕਿਲੋਮੀਟਰ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਬ੍ਰਿੰਦਾਵਨ ਗਾਰਡਨ ਤੋਂ।

ਦਿਵਿਆ ਦੇਸ਼ਮ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ, 108 ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਮੰਦਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਮਿਲ ਅਜਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਨਮੁਲਾ ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ ਮੰਦਰ ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜੁਨ ਦੇ ਸਾਰਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਮ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਲੂਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰੁਕਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਤਿਰੂਵਭਰਨਮ ਨਾਮਕ ਪਵਿੱਤਰ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬਰੀਮਾਲਾ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਥੰਕ ਅੰਕੀ, ਅਯੱਪਾ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਜੋ ਕਿ ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਸਥਾਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਕੋਵਿਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੂਰਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਥੰਤਰੀ (ਮੁੱਖ ਪੁਜਾਰੀ), ਅਤੇ ਮੇਲਸਾਂਤੀ (ਦੂਜਾ ਪੁਜਾਰੀ) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।